BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm007140

Dane szczegółowe

Właściciel:	**mysz38**
Kraj:	**Rosja Carska**
Okres historyczny:	**brak danych**
Znaleziono:	**mazowieckie**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**złocony**
Sygnowanie:	**! Bez sygnatur wytwórcy**
Wytwórca:	**! Bez sygnatur wytwórcy**
Średnica:	**27.0 mm**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●--|**
Profil:	**| - jednowarstwowy, płaski**

Występujące elementy

- korona [otwarta; 9-pałek]
- tarcza

Przeznaczenie

- szlachecki

Ostatnia aktualizacja: **2017-07-05 21:40**

Opis guzika btrm007140

Rosyjski guzik liberyjny z herbem
© *buttonarium.eu*

Awers przedstawia herb rodziny Bergów z koroną hrabiowską, który umieszczono na gwieździe Orderu Świętego Andrzeja Powołańca, czyli do roku 1917 najwyższego odznaczenia Rosji, obecnie jest to order domowy byłej dynastii panującej Romanowów.

Ciekawostki
Guzik należał najprawdopodobniej do osobistej służby dworskiej Fiodora Berga (Friedrich Wilhelm Rembert von Berg, Фёдор Фёдорович Берг), hrabiego Wielkiego Księstwa Finlandii, generała i kwatermistrza rosyjskiego, a od 1865 roku feldmarszałka, ale również geodety i kartografa rosyjskiego.

W 1831 roku Berg, gdy dowiedział się o wybuchu Powstania Listopadowego w Królestwie Polskim, zgłosił się do jego tłumenia. Wsławił się w walkach w okolicach miejscowości Nur i Ostrołęka (miejsce znalezienia guzika), dowodził też natarciem na Wolę podczas szturmu na Warszawę. Następnie pełnił obowiązki kwatermistrza armii rosyjskiej stacjonującej w Królestwie Polskim. W latach 1863-1874 był ostatnim namiestnikiem Królestwa Polskiego, stłumił Powstanie Styczniowe i prowadził politykę rusyfikacji Polski. Berg był odpowiedzialny za pacyfikację miejscowości, których mieszkańcy udzielili pomocy powstańcom styczniowym. 19 września 1863 roku powstańcy dokonali nieudanego zamachu na namiestnika Berga, rzucając bombę z okna Pałacu Zamoyskich na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

Nazwa podwarszawskiej miejscowości Rembertów, znanej ze znajdującego się tam poligonu artyleryjskiego, wzięła się od jednego z imion Berga - *Rembert*.

Rewers bez sygnatur wytwórcy.

Guzik znaleziono w okolicach Ostrołęki.

Przeznaczenie i datowanie
Guziki tego typu były noszone przy niektórych rodzajach liberii. Z polskiej dziewiętnastowiecznej literatury wiadomo, że różnego rodzaju liberie były noszone m.in. przez: *pacholików, hajduków, pajuków, kozaków, lokai, masztalerzów, forysiów, furmanów* [1]. Służba, która nosiła liberie oraz rodzaj przeznaczonych dla nich ubiorów zależał od wielu różnych czynników: zasadności, aktualnej mody, zasobności i upodobań danej rodziny itp. *Liberya. Dwojaka pospolicie bywała: codzienna i paradna; w tej ostatniej mianowicie przesadzano się aż do największych zbytków, to na sukna przednie, to na burty, szamerowania, galony* [1].
Można przypuszczać, że guziki liberyjne zdobiły głównie liberie paradne reprezentacyjnej służby dworskiej.

Guziki liberyjne występowały w kilku podstawowych rodzajach:

- guziki z herbem wraz z różnymi jego elementami: zawołaniem, klejnotem, koroną rangową, tarczą herbową, godłem, orderem, dewizą oraz trzymaczami;
- guziki z samym godłem heraldycznym;
- guziki z inicjałem/inicjałami z koroną lub bez korony rangowej;
- guziki z samą koroną rangową.

Z ogłoszeń zamieszczanych w polskiej dziewiętnastowiecznej prasie wynika, że więksi producenci posiadali gotowe sztance do produkcji niektórych rodzajów guzików liberyjnych (z inicjałem, z inicjałem wraz z koroną szlachecką lub z samą koroną rangową) i były one dostępne w ciągłej sprzedaży. Inicjały na guzikach miały różny krój i stylizację i było to zależne m.in. od mody, czy inwencji danego rytownika.

Guziki liberyjne były zamawiane najprawdopodobniej przez krawca, któremu zlecono uszycie liberii. Najczęściej zamawiał je u najbliższego wytwórcy, ale spotykane są polskie guziki liberyjne, które zostały wyprodukowane aż w Paryżu, Wiedniu czy Sankt Petersburgu.

W Europie piękne liberie paradne zdobione efektownymi i cennymi guzikami zaczęły być modne w II połowie XVIII wieku, a w XIX wieku były już stosunkowo popularne. Postęp techniczny spowodował obniżkę cen guzików, co wpłynęło na większą ich dostępności. Liberie były w powszechnym użytku do wybuchu I wojny światowej, a gdzieniegdzie aż do wybuchu II wojny.

Do czasów współczesnych liberie przetrwały w renomowanych hotelach, kasynach, klubach itp.

Ciekawostka
Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wraz z uchwaleniem *Konstytucji Marcowej z 1921 roku* Państwo Polskie przestało uznawać tytuły arystokratyczne, co nie przeszkodziło w dalszym używaniu liberii z odpowiednimi guzikami. Po zakończeniu II wojny światowej, z powodu zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce, nie honorowano żadnych tytułów szlacheckich. Dawne majątki zostały upaństwowione, ostatecznie zakończyła się era pałaców (większość zamieniła się w ruinę), służby dworskiej, liberii i oczywiście guzików liberyjnych.

Źródła

Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
[1] Gołębiowski Ł. - Ubiory w Polszcze od najdawniejszych czasów aż do chwil obecnych, Warszawa 1830

GUZIKI LIBERYJNE KATALOG, Elbląg 1988
Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.1, Elbląg 2008
Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.2, Elbląg 2013
Biblioteka cyfrowa Uniwersytetu Warszawskiego - Tablice odmian herbowych Chrząńskiego
Wikipedia.pl - Fiodor Berg
Wikipedia.pl - Order Świętego Andrzeja Powołańca
Wikipedia.pl - Rembertów
Wikipedia.ru - Берг, Фёдор Фёдорович
Wikipedia.ru - Орден Святого апостола Андрея Первозванного

Słowniczek

Wikipedia.pl - Blazonowanie
Wikipedia.pl - Dewiza herbowa
Wikipedia.pl - Figura heraldyczna
Wikipedia.pl - Godło
Wikipedia.pl - Hełm heraldyczny
Wikipedia.pl - Heraldyka
Wikipedia.pl - Heraldyka polska
Wikipedia.pl - Herb
Wikipedia.pl - Herb szlachecki
Wikipedia.pl - Herb szlachecki (lista herbów)
Wikipedia.pl - Herbarz (heraldyka)
Wikipedia.pl - Herbowni
Wikipedia.pl - Herby szlachty polskiej (galeria)
Wikipedia.pl - Inicjał
Wikipedia.pl - Klejnot herbowy
Wikipedia.pl - Korona rangowa
Wikipedia.pl - Labry (heraldyka)
Wikipedia.pl - Liberia (ubiór)
Wikipedia.pl - Monogram
Wikipedia.pl - Order herbowy
Wikipedia.pl - Postument heraldyczny
Wikipedia.pl - Szlachta
Wikipedia.pl - Szlachta w Polsce
Wikipedia.pl - Trzymacze heraldyczne
Wikipedia.pl - Tynktura (heraldyka)
Wikipedia.pl - Zawołanie

Wytwórca: ! Bez sygnatur wytwórcy

Starsze guziki nie były w ogóle sygnowane, zdecydowana większość guzików wykonanych techniką odlewu też nie posiadała oznaczeń wytwórcy. Niektórzy producenci nie podpisywali swoich wyrobów lub tylko czasowo ich nie znakowali (np. na początku swojej działalności). Francuskie guziki wojskowe, z okresu wojen napoleońskich, przeważnie nie były sygnowane, zwłaszcza te z uszkiem typu *koszyczek*. Współczesne, cywilne guziki ozdobne w zdecydowanej większości nie posiadają żadnych oznaczeń wytwórcy. Na podstawie braku sygnatury trudno wyciągać jakiekolwiek wnioski na temat wytwórcy, czy chociażby kraju pochodzenia. Jedyną podpowiedzią jest budowa guzika, która w pewnych sytuacjach może być pomocna w przypisaniu danego guzika do producenta, kraju, czy epoki.

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:45**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.17